

[Akceptuje](#)

W ramach naszej witryny stosujemy pliki cookies w celu świadczenia państwu usług na najwyższym poziomie, w tym w sposób dostosowany do indywidualnych potrzeb. Korzystanie z witryny bez zmiany ustawień dotyczących cookies oznacza, że będą one zamieszczone w Państwa urządzeniu końcowym. Możecie Państwo dokonać w każdym czasie zmiany ustawień dotyczących cookies. Więcej szczegółów w naszej [Polityce Prywatności](#)

[Portal](#) [Informacje](#) [Katalog firm](#) [Praca](#) [Szkolenia](#) [Wydarzenia](#) [Porównania międzylaboratoryjne](#)
[Kontakt](#)

[Laboratoria](#)
[.net](#)
[Innowacje](#)
[Nauka](#)
[Technologie](#)

[Logowanie](#) [Rejestracja](#) [pl](#)

Newsletter

zapisz się

Naukowy styl życia

Nauka i biznes

- [Nowe technologie](#)
- [Felieton](#)
- [Tygodnik "Nature"](#)
- [Edukacja](#)
- [Artykuły](#)
- [Przemysł](#)

[Strona główna](#) > [Informacje](#)

Cywilizacja na rauszu

Alkohol sprzyjał budowaniu złożonych społeczeństw - ustalili naukowcy. Zaznaczyli, że współcześnie taka jego funkcja zanika, bo pijemy coraz więcej i coraz częściej w samotności.

Ludzie upijają się od tysięcy lat. Za sprawą etanolu - produktu drożdży - w mózgu uwalniają się endorfiny, dopamina i serotonina, czyli „hormony szczęścia”, które sprawiają, że czujemy się dobrze. Upodobanie do alkoholu prawdopodobnie odziedziczyliśmy w genach po naszych przodkach. Początkowo dzięki jego zapachowi z gnijących owoców łatwiej było znaleźć pożywienie, a picie alkoholu o właściwościach antyseptycznych chroniło przed chorobami.

Z zapisów historycznych wynika, że alkohol pojawiał się w wielu wczesnych cywilizacjach - od starożytnych Mezopotamii i Egiptu po Grecję, Chiny oraz imperia Majów i Inków. Na przykład w starożytnym Sumerze (kraj w południowej części Mezopotamii) piwo odgrywało ważną rolę religijną, gospodarczą i polityczną. Było ofiarowywane bogom w celu zapewnienia dobrobytu, płacono nim robotnikom, rozdawano go podczas oficjalnych uroczystości dla podkreślenia ich rangi.

Na podstawie przekazów historycznych i znalezisk archeologicznych niektórzy badacze wysunuli hipotezę, że alkohol mógł być jednym z kluczowych czynników, które doprowadziły do powstania wielkich, zhierarchizowanych społeczeństw. Jeden z głównych zwolenników tego poglądu, dr Edward Slingerland z Uniwersytetu Kolumbii Brytyjskiej (Kanada), uważa wręcz, że to spożywanie alkoholu uformowało naszą cywilizację. Koncepcja, że ludzka skłonność do upojenia przynosiła korzyści kulturowe, które przeważały nad szkodliwymi skutkami zdrowotnymi i społecznymi spożywania alkoholu, znana jest jako „hipoteza pijacka”. Nazwano ją tak od tytułu książki Slingerlanda z 2021 r. - „Drunk: How We Sipped, Danced, and Stumbled Our Way to Civilization” (Pijani: jak popijaliśmy, tańczyliśmy i potykaliśmy się na drodze do cywilizacji).

Naukowcy z Instytutu Antropologii Ewolucyjnej im. Maxa Plancka w Lipsku (Niemcy) postanowili sprawdzić, ile racji jest w tym twierdzeniu. - „Hipoteza pijacka” jest intrygująca, ale jak dotąd nie została przetestowana ilościowo w różnych kulturach. Wynika to z faktu, że dowody archeologiczne dotyczące alkoholu są fragmentaryczne, a źródła pisane pochodzą wyłącznie ze społeczeństw już złożonych i zhierarchizowanych - ocenił antropolog dr Václav Hrnčíř, główny autor badania, którego wyniki ukazały się w czasopiśmie „Nature” (www.nature.com/articles/s41599-025-05503-6).

Do analizy związku alkoholu z rozwojem społecznym badacze zastosowali m.in. nowoczesne metody etnologii porównawczej i modelowanie matematyczne. Zespół dr. Hrnčířa wykorzystał publikacje ze światowej kolekcji literatury na temat wszelkich znanych cywilizacji i grup etnicznych - eHRAF World Cultures. Na ich podstawie antropologowie stworzyli zbiór danych dotyczących występowania lokalnych napojów alkoholowych w 186 społeczeństwach, w większości nieprzemysłowych i o różnym stopniu zaawansowania.

- Aby zrozumieć związek między alkoholem a złożonością kulturową, wykorzystaliśmy modele statystyczne. Dzięki nim mogliśmy zbadać rolę alkoholu i innych czynników, które mogą wpływać na rozwój struktur politycznych, na przykład rolnictwa - tłumaczył badacz.

Autorzy pracy skupili się na napojach niskoalkoholowych, czyli winie i piwie. „Napoje destylowane o wyższej zawartości alkoholu mają inny (ogólnie szkodliwy) wpływ na społeczeństwo” - podkreślili w publikacji.

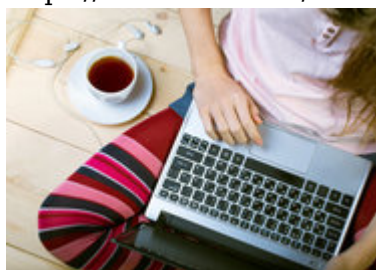
Badanie wskazało, że rzeczywiście istnieje związek między obecnością napojów fermentowanych a wyższym poziomem złożoności politycznej. Wzorce w analizowanych danych potwierdziły więc twierdzenia z „hipotezy pijackiej”. Naukowcy z Instytutu Antropologii Ewolucyjnej ustalili, że elity polityczne dawnych społeczeństw wykorzystywały alkohol na przykład jako narzędzie do mobilizowania siły roboczej, budowania sojuszy, zdobywania i umacniania władzy oraz budowania autorytetu. Dr Hrnčíř zastrzegł jednak, że zgodnie z wynikami analizy statystycznej spożywanie alkoholu nie było głównym, a jednym z czynników napędzających rozwój złożonych społeczeństw.

Naukowcy zauważyli też, że współcześnie kulturotwórcza rola napojów fermentowanych zanika. To dlatego, że alkohol – w tym produkty wysokoprocentowe – jest powszechnie dostępny, a wśród modeli jego spożywania coraz częstsze jest picie w samotności. „Zagrożenia związane ze spożywaniem alkoholu mogą więc przewyższać potencjalne korzyści społeczne” – zaznaczyli autorzy opracowania.

Według danych WHO na świecie prawie 6 proc. zgonów – czyli ok. 3 mln wszystkich śmierci – jest związanych ze spożyciem alkoholu, a ok. 400 mln osób w wieku 15 lat i starszych cierpi na choroby z nim związane.

Źródło: pap.pl

<https://laboratoria.net/aktualnosci/32547.html>

01-06-2026

[Gwałtowne przerwanie gry komputerowej w złości to ważny sygnał](#)

Sam czas spędzony przed ekranem nie jest najlepszą miarą ryzyka.

01-06-2026

[Uniwersytet Wrocławski, PAP i Fundacja PAP podpisały umowę](#)

Dotyczy działań komunikacyjnych, edukacyjnych oraz popularyzatorskich.

01-06-2026

10 polskich zespołów w zawodach Shell Eco-marathon Poland 2026

Między 24 a 28 czerwca zmierzą się z ponad 150 ekipami z 28 krajów.

01-06-2026

Prawie 1,2 mld ludzi na świecie cierpi na zaburzenia psychiczne

W 2023 r. z tego powodu cierpiało prawie 1,2 mld ludzi na świecie.

01-06-2026

AGH uruchomiła laboratorium

Ze źródłem promieniowania RTG dorównującym synchrotrono.

01-06-2026

UE Katowice i Śląski Uniwersytet Medyczny

uruchamiają nowe kierunki

Uczelnie zapowiedziały rozwój kształcenia praktycznego i cyfrowego.

01-06-2026

W poniedziałek rozpocznie się rekrutacja na Uniwersytet Jagielloński

Najstarsza uczelnia w kraju ma w ofercie 13 nowych kierunków studiów.

01-06-2026

3 proc. PKB na naukę to nie jest radykalny postulat

To nie jest radykalny cel, ale uniwersalny postulat, który bardzo by Polsce pomógł.

Informacje dnia: [Gwałtowne przerwanie gry komputerowej w złości to ważny sygnał Uniwersytet Wrocławski, PAP i Fundacja PAP podpisały umowę 10 polskich zespołów w zawodach Shell Eco-marathon Poland 2026](#) [Prawie 1,2 mld ludzi na świecie cierpi na zaburzenia psychiczne AGH uruchomiła laboratorium UE Katowice i Śląski Uniwersytet Medyczny uruchamiają nowe kierunki](#) [Gwałtowne przerwanie gry komputerowej w złości to ważny sygnał Uniwersytet Wrocławski, PAP i Fundacja PAP podpisały umowę 10 polskich zespołów w zawodach Shell Eco-marathon Poland 2026](#) [Prawie 1,2 mld ludzi na świecie cierpi na zaburzenia psychiczne AGH uruchomiła laboratorium UE Katowice i Śląski Uniwersytet Medyczny uruchamiają nowe kierunki](#) [Gwałtowne przerwanie gry komputerowej w złości to ważny sygnał Uniwersytet Wrocławski, PAP i Fundacja PAP podpisały umowę 10 polskich zespołów w zawodach Shell Eco-marathon Poland 2026](#) [Prawie 1,2 mld ludzi na świecie cierpi na zaburzenia psychiczne AGH uruchomiła laboratorium UE Katowice i Śląski Uniwersytet Medyczny uruchamiają nowe kierunki](#)

Partnerzy